

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

2. oktoober 2014*

REACH — Tasu aine registreerimise eest — Vähendatud tasumäärad mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks — Viga ettevõtja suuruse deklareerimisel — Haldustasu määramise otsus — Proportsionaalsus

Kohtuasjas T-177/12,

Spraylat GmbH, asukoht Aachen (Saksamaa), esindaja advokaat K. Fischer,

hageja,

versus

Euroopa Kemikaaliamet (ECHA), esindajad: M. Heikkilä, A. Iber ja C. Schultheiss, keda abistas advokaat M. Kuschewsky,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Düsterhaus ja E. Manhaeve, hiljem B. Eggers ja M. Manhaeve,

menetlusse astuja,

mille ese on nõue tühistada arve nr 10030371, mille kemikaaliamet väljastas 21. veebruaril 2012 ja millega määrati kindlaks hagejalt nõutava haldustasu suurus, samuti nõue tühistada kemikaaliameti 15. veebruari 2012. aasta otsus SME (2012) 1445, millega tuvastati, et hageja ei vasta väikese suurusega ettevõtetele ettenähtud tasu vähendamise tingimustele ja määrati talle haldustasu,

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees S. Frimodt Nielsen, kohtunikud F. Dehousse (ettekandja) ja A. M. Collins,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 14. mai 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Türgis asutatud äriühing Spraylat Boya Sanayi ve Ticaret Sirketi (edaspidi „Spraylat Boya”) esitas 29. novembril 2010 aine registreerimise taotluse, tuginedes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, lk 1).
- 2 Aine registreerimisel oli vastavalt määruse nr 1907/2006 artikli 8 sätetele Spraylat Boya esindajaks hageja Spraylat GmbH. Registreerimismenetluse käigus osutas hageja, et Spraylat Boya on väikeettevõtja komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitusel 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta tähenduses (ELT L 124, lk 36). See avaldus võimaldas tal vähendada määruse nr 1907/2006 artikli 6 lõikes 4 ette nähtud tasu, mida tuleb maksta registreerimistaotluse esitamisel. Kooskõlas sama määruse artikli 74 lõikega 1 määrati tasu kindlaks komisjoni 16. aprilli 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 340/2008 Euroopa Kemikaaliametile vastavalt määrusele nr 1907/2006 makstavate tasude kohta (ELT L 107, lk 6). Määruse nr 340/2008 I lisa sisaldab tasusid määruse nr 1907/2006 artikli 6 alusel esitatud registreerimistaotluste eest ja vähendatud tasumäärasid mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks. Ühtlasi näeb määruse nr 340/2008 artikli 13 lõige 4 ette, et kui füüsiline või juriidiline isik, kes väidab, et tal on õigus vähendatud tasumäärale või tasu maksmisest vabastamisele, ei suuda tõendada oma õigust niisugusele vähendatud määrale või vabastamisele, nõuab Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) tasu ning haldustasu maksmist täies ulatuses. Selle kohta võttis kemikaaliameti juhatus 12. novembril 2010 vastu otsuse MB/D/29/2010 teenuseliikide kohta, mille eest tasu võetakse. Otsuse artiklis 2 ja tabelis 1 on märgitud, et määruse nr 340/2008 artikli 13 lõikes 4 nimetatud haldustasu on suurettevõtjale 20 700 eurot, keskmise suurusega ettevõtjale 14 500 eurot, väikeettevõtjale 8300 eurot ja mikroettevõtjale 2070 eurot.
- 3 1. detsembril 2010 tasus hageja kemikaaliameti väljastatud arve nr 10024214 alusel 480 eurot. See summa vastas asjaolude toimumise ajal kohaldatava määruse nr 340/2008 I lisa alusel ühise registreerimistaotluse raames vahemikku 1–10 tonni jäävate ainete eest väikeettevõtjalt nõutavale tasule.
- 4 Kemikaaliamet valis hageja 27. septembril 2011 nende ettevõtete ringi, kelle avaldust väikese või keskmise suurusega ettevõtjaks olemise kohta kontrolliti. Seoses sellega paluti hagejal esitada teatavad dokumendid.
- 5 Pärast dokumentide ja e-kirjade vahetamist kemikaaliameti ja hageja vahel tunnistas viimatinimetatu, et tema esialgne avaldus väikeettevõtjaks olemise kohta oli ekslik ja et ta oleks pidanud teatama, et Spraylat Boya on suurettevõtja, arvestades asjassepuutuvaid kriteeriume, mis kuulusid kohaldamisele, ja tema poolt teostatud kontrolli. Hageja märkis ühtlasi, et ta on valmis ära maksuma suurettevõtjale kohaldatava tasu.
- 6 Kemikaaliamet saatis 15. veebruaril 2012 hagejale otsuse SME (2012) 1445 (edaspidi „vaidlustatud otsus”). Otsusega teatas kemikaaliamet hagejale, et Spraylat Boya tuleb pidada suurettevõtjaks ja et hagejale saadetakse arve, mis katab algselt makstud tasu ja lõpliku maksmisele kuuluva tasu vahe, ning arve vastava haldustasu maksmiseks.
- 7 Haldustasu maksmiseks väljastas kemikaaliamet 21. veebruaril 2012 arve nr 10030371 summas 20 700 eurot (edaspidi „vaidlustatud arve”).

- 8 Arve nr 10030369 summas 720 eurot, mis katab vahe algselt makstud tasu ja lõpliku maksmisele kuuluva tasu, st 1200 euro vahel, väljastas kemikaaliamet 7. märtsil 2012.

Menetlus ja poolte nõuded

- 9 Hageja esitas käesolevas asjas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 20. aprillil 2012.
- 10 Üldkohtu presidendi 15. mai 2012. aasta otsusega määrati kohtuasi viiendale kojale.
- 11 Üldkohtu viienda koja esimehe 4. septembri 2012. aasta määrusega, kui pooled olid ära kuulatud, anti komisjonile luba astuda menetlusse kemikaaliameti nõuete toetuseks.
- 12 Üldkohtu presidendi 25. jaanuari 2013. aasta otsusega määrati kohtuasi teisele kojale ja nimetati uus ettekandja-kohtunik.
- 13 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti, määrati ettekandja-kohtunik kuuendasse kotta ning seetõttu määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.
- 14 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kuues koda) avada suulise menetluse.
- 15 2. aprillil 2014 paluti kemikaaliametil Üldkohtu kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames vastata teatavatele argumentidele, mis olid esitatud hageja repliigis. Kemikaaliamet täitis selle nõude ettenähtud tähtjaks.
- 16 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 14. mai 2014. aasta kohtuistungil.
- 17 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud arve;
 - tühistada ka vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja kemikaaliametilt.
- 18 Kemikaaliamet palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata ja vaidlustatud otsus jõusse;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 19 Komisjon palub Üldkohtul jätta hagi rahuldamata.

Õiguslik käsitlus

- 20 Hageja põhjendab oma hagi viie väitega. Esimese väite kohaselt on rikutud määrusi nr 1907/2006 ja 340/2008. Teine väide puudutab proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist. Kolmanda väitega toob hageja esile võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise. Neljandas väites osutab hageja õiguskindluse ja hea halduse põhimõtete rikkumisele. Viies väide käsitleb pädevuse ebaseaduslikku delegeerimist kemikaaliametile.

- 21 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et oma nõuetes palub hageja tühistada vaidlustatud otsus ja vaidlustatud arve. Kuna vaidlustatud otsus ei sisalda hageja kohustuste kõiki olulisi osi, eeskätt haldustasu summat, siis on vaidlustatud arve antud juhul dokument, millega kemikaaliamet määras täpselt kindlaks hagejale esitatava nõude suuruse. Vaidlustatud arve on seega hageja huve kahjustav akt, mille peale võib samuti esitada tühistamishagi Üldkohtule (vt selle kohta kohtumäärus, 8.3.2012, Octapharma Pharmazeutika vs. Euroopa Ravimiamet, T-573/10, EU:T:2012:114, punkt 45).
- 22 Veel tuleb sissejuhatuseks sedastada, et esimese nelja väite raames esitatud argumentidega selgitab hageja tegelikult, et otsus MB/D/29/2010 on õigusvastane, nagu ta kinnitas ka kohtuistungil. Lisaks teatasid kemikaaliamet ja komisjon kohtuistungil, et nad said aru hageja vastavatest argumentidest, ning see on teadmiseks võetud. Kemikaaliameti esitatud kirjalikest dokumentidest nähtub veel, et ta on võtnud seisukoha hageja vastavate argumentide suhtes.
- 23 Tuletagem meelde, et ELTL artikli 277 alusel võib „kohtuvaidluses, kus arutamisele tuleb liidu institutsiooni, organi või asutuse vastuvõetud üldkohaldatav akt, iga menetlusosaline taotleda Euroopa Liidu Kohtult artikli 263 teises lõigus esitatud alustel selle õigusakti kohaldamata jätmist.”
- 24 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt väljendab ELTL artikkel 277 üldpõhimõtet, mis tagab igale isikule, kes soovib saavutada teda otseselt ja isiklikult puudutava õigusakti tühistamise, õiguse vaidlustada institutsiooni varasem õigusakt, mis on vaidlustatud otsuse õiguslikuks aluseks, kui isikul endal ei olnud ELTL artikli 263 alusel õigust esitada hagi selle akti peale, mis teda küll puudutab, kuid mille tühistamist ta ei saa nõuda (vt kohtuotsus, 11.12.2012, Sina Bank vs. nõukogu, T-15/11, EKL, EU:T:2012:661, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 25 ELTL artiklis 277 osutatud õigusvastasuse väite esitamist tuleb tõlgendada laialt, et see hõlmaks kõiki üldkohaldatavaid akte (kohtuotsus, 26.10.1993, Reinarz vs. komisjon, T-6/92 ja T-52/92, EKL, EU:T:1993:89, punkt 56). See peab hõlmama ka akte, mis formaalselt ei ole küll vaidlustatud akti õiguslikuks aluseks, kuid millel on sellega otsene õiguslik seos (vt selle kohta kohtuotsus, 13.12.2006, FNCBV jt vs. komisjon, T-217/03 ja T-245/03, EKL, EU:T:2006:391, punkt 250 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Antud juhul otsus MB/D/29/2010 on üldkohaldatav akt, kuna seda kohaldatakse objektiivselt määratletud olukordades ja see toob kaasa õiguslikke tagajärgi üldiselt ja abstraktselt määratletud isikute ringile (vt selle kohta kohtumäärus, 4.6.2012, Eurofer vs. komisjon, T-381/11, EKL, EU:T:2012:273, punkt 29), ning pooled nõustusid sellega kohtuistungil.
- 27 Ka on otsusel MB/D/29/2010 otsene õiguslik seos vaidlustatud otsuse ja vaidlustatud arvega, kuna selle lisa 1 on kindlaks määratud haldustasu suurus, mida kohaldatakse olenevalt ettevõtte suurusest.
- 28 Lõpuks ei anna miski alust arvata, et hagejal oli ELTL artikli 263 alusel õigus esitada otsehagi otsuse MB/D/29/2010 peale, ning pooled ei ole seda ka väitnud.
- 29 Sellest tulenevalt on hagejal õigus vaidlustada otsuse MB/D/29/2010 õiguspärasus käesoleva kohtuvaidluse raames.
- 30 Üldkohus leiab, et kõigepealt tuleks läbi vaadata teine väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, kuna selle raames on esitatud väide, et otsus MB/D/29/2010 on õigusvastane.
- 31 Hageja leiab, et 20 700 euro suurune haldustasu ei ole vastavuses kemikaaliameti osutatud teenusega. Tasu määramisega on seega rikutud proportsionaalsuse põhimõtet. Kohtuistungil märkis hageja veel, et hinnangut proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise küsimuses tuleb hinnata tema olukorda

arvestades, ning et erinevus on väga suur 1000 või 2000 euro suuruse tasu ja üle 20 000 euro suuruse summa vahel, mis vastab haldustasule. Lisaks märkis hageja sisuliselt seda, et tal ei olnud huvi esitada kemikaaliametile valeandmeid, et tasusummalt mõnisaada eurot kokku hoida.

- 32 Kemikaaliamet toob esile, et hageja hinnangul on otsuse MB/D/29/2010 artiklis 2 ja tabelis 1 sätestatud haldustasu vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, ning väidab, et haldustasu on olemuselt selline, et eesmärk on katta väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate avalduste kontrollimisest tingitud kulud neid mitte ületades. Kohtuistungil märkis kemikaaliamet ühtlasi, et tasu suurus on keskmiselt 20 000 eurot. Erinevus võrreldes haldustasu summaga ei ole seega eriti suur. Kemikaaliamet täpsustas veel, et haldustasu pidi tagama, et aine registreerimist taotlevad ettevõtjad esitaksid täpsed andmed. Ettevõtjatel ei tohiks olla ajendit esitada valeandmeid vastavalt haldustasu suurusele.
- 33 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et proportsionaalsuse põhimõte kuulub liidu õiguse üldpõhimõtete hulka ning selle kohaselt on nõutav, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga taotletavate legitiimsete eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik (kohtuotsus, 8.6.2010, Vodafone jt, C-58/08, EKL, EU:C:2010:321, punkt 51). Peale selle, kui vaidlustatud akti vastuvõtjal on laiaulatuslik kaalutusõigus, saab võetud meetme õiguspärasust mõjutada üksnes see, et meede on taotletavat eesmärki arvestades ilmselgelt sobimatu (vt kohtuotsus 9.9.2010, Usha Martin vs. nõukogu ja komisjon, T-119/06, EKL, EU:T:2010:369, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Antud juhul täpsustab määruse nr 340/2008 põhjendus 11, et „[v]äärandmete esitamist soovitakse ära hoida [kemikaaliameti] poolt kohaldatavate haldustasudega ning vajadusel liikmesriigi määratavate hoiatavate trahvidega”. Sellest põhjendusest nähtub, et haldustasu määramine teenib ettevõtjate poolt valeandmete esitamise ärahoidmise eesmärki. Põhjendusest nähtub aga ka see, et haldustasu ei tohi olla trahviga samaväärne.
- 35 Määruse nr 340/2008 eesmärkide sellist tõlgendust kinnitavad otsuse MB/D/29/2010 vastuvõtmist ettevalmistavad materjalid. Nii on selle otsuse eelnõu põhjendustes, mille nõukogu saatis kemikaaliameti juhatusele 22. ja 23. juuni 2010. aasta nõupidamiste jaoks, märgitud, et haldustasu „ei ole trahv”. Trahv kuulub liikmesriikide pädevusse ja võib olla „märksa suurem kui valeandmete esitamisega saadud rahaline eelis”.
- 36 Arvestades neid asjaolusid, ilma et käesoleva kohtuvaidluse raames oleks vaja kindlaks teha, kas kemikaaliamet võis kõik kontrollimisest tingitud kulud edasi kanda ainult neile ettevõtjatele, kes teatasid valesti oma suuruse, või kas kemikaaliametil oli haldustasu määramisel kaalutusõigust, tuleb tuvastada, et käesoleval juhul hagejale määratud haldustasu suurus on õigusaktidega taotletava eesmärgi suhtes ilmselgelt ebaproportsionaalne.
- 37 Kohtutoimiku dokumentidest nähtub nimelt, et arvestades täiendavat arvet nr 10030369, mis saadeti hagejale 7. märtsil 2012, oli lõplik tema poolt maksmisele kuuluv tasu 1200 eurot. Täiendavast arvest nähtub ühtlasi, et vale suuruse deklareerimine hageja poolt võimaldas tal vältida kemikaaliametile maksmisele kuuluva tasuna 720 euro ülekandmist.
- 38 Seega 20 700 euro suurune summa, mis vastab haldustasule, oli antud juhul üle 17 korra suurem tasust, mille ta pidi asjaomase aine registreerimiseks maksuma. Ühtlasi oli see üle 28 korra suurem eespool mainitud täiendava arve summast ehk tasust, mille maksmist oleks saanud hageja esitatud valeandmete deklareerimisega vältida. Haldustasu summa oli seega antud juhul – vastavalt kemikaaliameti enda kriteeriumidele, millest ta lähtus otsuse MB/D/29/2010 vastuvõtmist ettevalmistavates materjalides (vt eespool punkt 35) – „märksa suurem” kui rahaline eelis, mille hageja oleks valeandmete deklareerimisega võinud saada.

- 39 Neid asjaolusid arvestades tuleb järeldada, et õigusaktide eesmärgid ei võimalda eespool kirjeldatud proportsioone arvestades põhjendada hagejal tekkinud kahjulikke majanduslikke tagajärgi. Otsus MB/D/29/2010, mida hageja suhtes sellistes proportsioonides rakendati, läheb niisiis ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik haldustasu eesmärgi saavutamiseks, mida kohaldatavate õigusaktidega taotletakse ja mis seisneb selles, et hoida ära valeandmete esitamine, muutumata siiski samaväärseks trahviga.
- 40 Kemikaaliameti ülejäänud argumendid ei saa seada seda järeldust kahtluse alla.
- 41 Eelkõige, kuna tuleb arvestada hageja konkreetset olukorda, ei saa anda tulemusi see, et teatud juhtudel võib ettevõtja poolt oma suuruse vale deklareerimine võimaldada tal kõrvale hoida palju suurema tasu maksimisest kui käesoleval juhul.
- 42 Mis puudutab kemikaaliameti kirjalikes dokumentides ja kohtuistungil esitatud argumenti, mille kohaselt ta on sisuliselt kohustatud kõik asjaomasest kontrollimisest tingitud kulud edasi kandma, siis sellega ei saa põhjendada hagejale määratud ilmselgelt ebaproportsionaalse suurusega haldustasu. Nimelt tuleneb esiteks käesoleval juhul hagejale määratud haldustasu suurus konkreetsest meetodikast, mille kemikaaliamet tasu arvutamiseks on valinud. Täpsemalt otsustas kemikaaliamet panna kõik kulud, mis on kantud seoses ettevõtjate laiema ringi avalduste kontrollimisega, ainult nende ettevõtjate kanda, kes olid andmeid valesti deklareerinud, võttes seejuures arvesse nende tegelikku suurust. Ent miski ei anna alust arvata, et käesoleval juhul puudus lahendus, mis järgiks proportsionaalsuse põhimõtet hageja suhtes ja võimaldaks saavutada õigusaktide eesmäärke. Teiseks on kemikaaliameti argument vastuolus otsuse MB/D/29/2010 vastuvõtmist ettevalmistavate materjalidega (vt eespool punkt 35), milles on täpsustatud, et kui kemikaaliamet ei avasta ühtki valeandmete deklareerimist, kannab ta ise „kõik kulud”, mis on seotud kontrolli läbiviimisega. Kolmandaks tuleb veel osundada, et määruse nr 1907/2006 artikli 96 lõige 1 näeb ette, et kemikaaliameti tuludeks on mitte ainult ettevõtjate poolt makstavad tasud, vaid ka liidu toetus, mis kirjendatakse liidu üldeelarvesse (komisjoni osa), ja liikmesriikide vabatahtlik rahaline toetus.
- 43 Kõiki neid asjaolusid arvestades tuleb nõustuda hageja teise väitega selles osas, mis puudutab otsuse MB/D/29/2010 õigusvastasust. Seega tuleb otsus MB/D/29/2010 jätta kohaldamata ja sellest tulenevalt rahuldada hageja nõuded ning tühistada selle põhjendusega vaidlustatud otsus ja vaidlustatud arve, ilma et oleks vaja teha otsust hagi ülejäänud väidete kohta.

Kohtukulud

- 44 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja kemikaaliamet on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista kemikaaliametilt.
- 45 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõike 4 esimesele lõigule kannavad menetlusse astunud institutsioonid oma kohtukulud ise. Järelikult kannab komisjon, kes astus menetlusse kemikaaliameti nõuete toetuseks, ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) 15. veebruari 2012. aasta otsus SME (2012) 1445 ja arve nr 10030371, mille kemikaaliamet esitas 21. veebruaril 2012.**

2. **Jätta kemikaaliameti kohtukulud tema enda kanda ja ühtlasi mõista temalt välja Spraylat GmbH kohtukulud.**
3. **Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Frimodt Nielsen

Dehousse

Collins

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. oktoobril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad